

Zdzisław Suwałowski
ur. 1932; Lublin

Tytuł fragmentu relacji	Historia Żyda Joska
Zakres terytorialny i czasowy	Lublin, II wojna światowa, PRL
Słowa kluczowe	Lublin, II wojna światowa, Żydzi, wywózka na Sybir, Josek

Historia Żyda Joska

Ja po wielu latach od tego zdarzenia, kiedy gonili Żydów przez Kalinowszczyznę pytałem jednego z Żydów, lubelaka, Josek miał na imię, mówiliśmy do niego Józef. Wrócił z Rosji, bo był tam jako jeńiec, żołnierz, był w obozie, a później u mnie pracował jako kierowca taksówki. I on opowiedział mi swoje przeżycia. Opowiadał, że w obozie komsomolce pytali: „Gdzie lepiej - w Polsce czy w Rosji?” Jeśli ktoś powiedział, że w Polsce to spisywali jego numer, oni byli zupełnie nieświadomi, później zgonili ich wszystkich do cerkwi, tam był sąd i za to, że Polskę chwalili dostali tymczasowy areszt – tymczasowy - 15 lat. Josek mówił, że załadowali ich w pociągi i wieźli pięć tygodni. Wysadzili ich na śnieżnej pustyni i odjechali, dopiero później dowozili gazety pakowane w paczkach, służyły one jako onuce, za torbę, bibułę, obrus, to był towar. Prowiant dostawali samolotem, mieli tam punkty i sami rozdzielali. Josek spędził tam 15 lat, opowiadał że jak ktoś się oddalił, próbował uciec, to później jak chodzili do pracy, to widzieli tylko zmarznięte zwłoki, ze śniegu wystawały tylko łokcie i kolana. Josek po odsiedzeniu kilku lat kary miał złagodzony wyrok, odesłali go do tartaku, stamtąd miał 40 kilometrów do najbliższej stacji kolejowej i miasta. Tam poznał Rosjankę, z którą się ożenił. Ona załatwiła mu papiery i wrócił z nią do Lublina. Ona mu powiedziała o odwilży z 1956 roku i mogli wrócić. Josek mieszkał na Staszica. Chwalił się, że miał udział w tej kamienicy, tam fotograf Grudzień miał zakład fotograficzny, jak się wchodzi w ulicę Staszica, nie dochodząc do zakrętu, to ostatnia brama. W 1957 i 1958 roku ten Josek jeździł u mnie jako kierowca, później wyjechał z żoną do Izraela.

Data i miejsce nagrania	2009-10-21, Lublin
Rozmawiał/a	Tomasz Czajkowski, Piotr Lasota
Transkrypcja	Piotr Lasota
Redakcja	Tomasz Czajkowski, Piotr Lasota
Prawa	Copyright © Ośrodek "Brama Grodzka - Teatr NN"